

Instytut Pamięi Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/171113,Uroczystosci-w-83-rocznice-powstania-Polskiego-Panstwa-Podziemnego-Tarnow-Krakow.html>
23.04.2024, 23:29

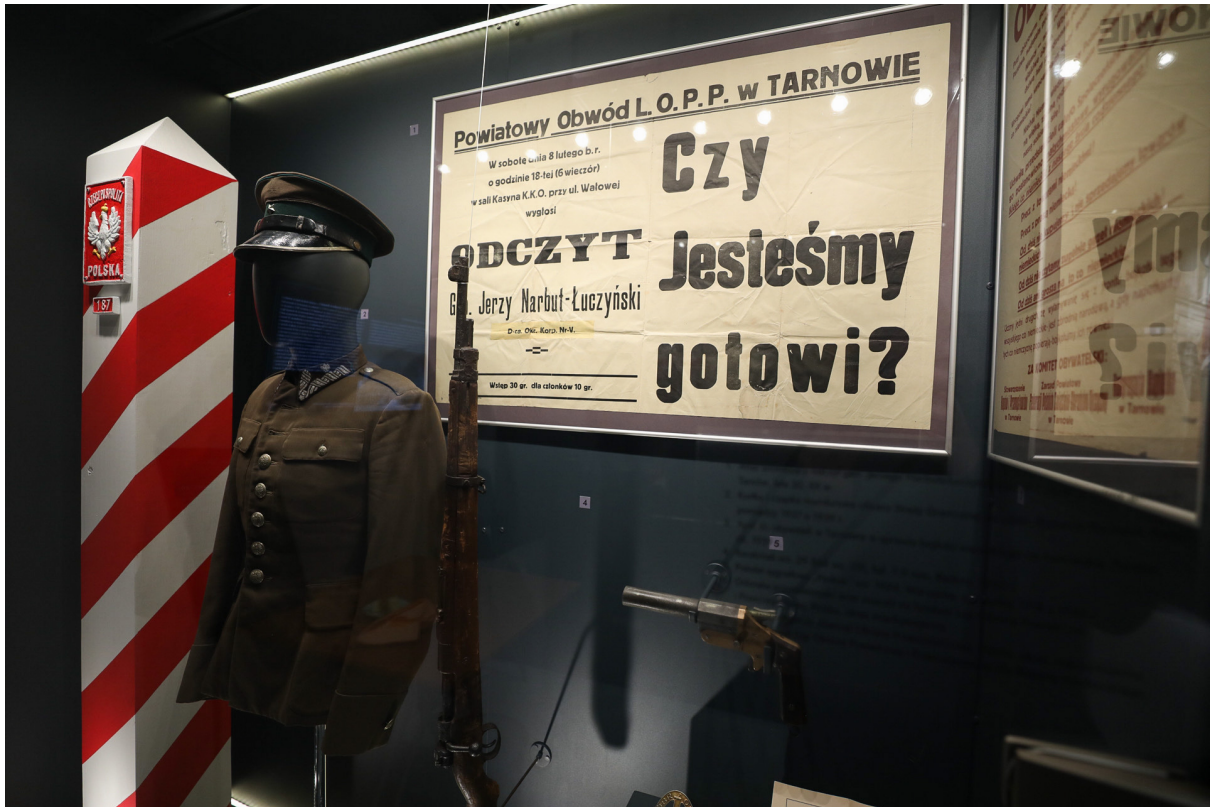
Uroczystości w 83. rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego - Tarnów, Kraków, 27 września 2022

W Tarnowie i Krakowie odbyły się uroczystości związane z Dniem Polskiego Państwa Podziemnego, w których wziął udział prezes Instytutu Pamięi Narodowej dr Karol Nawrocki.

Złożenie kwiatów przy pomniku „Obrońcom Ojczyzny” w Tarnobrzegu – 27 września 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Złożenie kwiatów przy pomniku „Obrońcom Ojczyzny” w Tarnobrzegu – 27 września 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

W Regionalnym Centrum Edukacji o Pamięci w Tarnobrzegu – 27 września 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

W Regionalnym Centrum Edukacji o Pamięci w Tarnobrzegu – 27 września 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Tarnów

Przed południem prezes IPN dr Karol Nawrocki złożył kwiaty przy pomniku „Obrońcom Ojczyzny” w Tarnowie. Towarzyszyli mu starosta tarnowski Roman Łucarz i dyrektor Muzeum Okręgowego w Tarnowie Kazimierz Kurczab. Delegacja zwiedziła Regionalne Centrum Edukacji o Pamięci przy ul. Mościckiego – nowy oddział tarnowskiego muzeum, który przybliży mieszkańcom, a w szczególności dzieciom i młodzieży historię II wojny światowej przez pryzmat bohaterów regionalnych.

Następnie w Centrum Sztuki Mościce przy ul. Traugutta 1 w Tarnowie prezes IPN wręczył nagrody laureatom mobilnej gry miejskiej dla uczniów z całego powiatu tarnowskiego, zatytułowanej „Polskie Państwo Podziemne”. Rozgrywka, zorganizowana przez Oddział IPN w Krakowie, Muzeum Okręgowe w Tarnowie i Starostwo Powiatowe w Tarnowie, odbyła się dzień wcześniej. W rywalizacji startowały pod opieką nauczycieli 10-osobowe drużyny z 7. i 8. klas szkoły podstawowej oraz ze szkół ponadpodstawowych. Drużyny poruszały się określonymi trasami, rozwiązując po drodze zagadki dotyczące Polski Podziemnej. Gra na aplikację ActionTrack oparta została na historii PPP oraz konspiracji niepodległościowej na Ziemi Tarnowskiej w latach 1939-1945.

- Dzisiaj jest dzień potrójnej dumy. Przede wszystkim dumy z bycia Polakiem. Dokładnie 83 lata temu powstała Służba Zwycięstwu Polski, później przekształciła się w Związek Walki Zbrojnej i Armię Krajową, w największą podziemną armię w historii świata. Ale to była nie tylko armia. Polska w czasie przerażającej niemieckiej okupacji kształciła, sądziła, podtrzymywała i pielęgnowała polska pamięć i historię – mówił prezes IPN podczas uroczystości rozdania nagród. – To właśnie Polacy, których wy jesteście spadkobiercami, jako część naszej narodowej zbiorowości (...), stworzyli największą podziemną armię świata. Taką armię, której nigdy cywilizacja światowa nie poznała. (...) Ale to też dzień dumy lokalnej. Jesteśmy przecież w Tarnowie. Tarnów ma wiele historycznych, tak ważnych kontekstów sięgających wieki wstecz – podkreślił dr Nawrocki.

Po wręczeniu nagród w Centrum Sztuki Mościce artyści Filharmonii Krakowskiej pod dyrekcją Janusza Wierzgacza wystawili spektakl słowno-muzyczny „Franciszek Niepokólczycki – bohater, patriota, człowiek”. Wystąpili m.in. Emilia Pływacz (sopran), Anna Bober (alt), Tomasz Świerczek (tenor), Patryk Wyborski (bas), Jerzy Łysiński (narrator), muzycy Filharmonii Krakowskiej oraz zaproszeni goście.

Uroczystości w Krakowie

Rocznicowe uroczystości z udziałem m.in. prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego oraz

województwa małopolskiego Łukasza Kmity, poświęcone pamięci żołnierzy i cywilów tworzących tajne struktury państwa polskiego podczas II wojny światowej, odbyły się przed Grobem Nieznanego Żołnierza na pl. Matejki w Krakowie. Ceremonia w asyście wojskowej rozpoczęła się o godz. 15.00. Dr Karol Nawrocki w swoim wystąpieniu podkreślił, że Polskie Państwo Podziemne było fenomenem na skalę światową.

- Gdy 83 lata temu powstawała konspiracyjna armia polska, najpierw Służba Zwycięstwu Polski, następnie Związek Walki Zbrojnej i Armia Krajowa, to we wszystkich dokumentach programowych możemy przeczytać, że była to świadomość prowadzenia walki wojskowej, militarnej, zbrojnej, ale też konieczność dbania o administrację cywilną podziemnego państwa, pielęgnowania tożsamości, historii i języka tych, którzy muszą wiedzieć, dlaczego warto się bić o niepodległą Rzeczpospolitą. (...) Była to Polska Walcząca i największa podziemna armia świata, była to Polska kształcąca - tych najmłodszych i tych starszych, była to Polska karząca zdrajców i okupantów, a także Polska administrująca podziemnym państwem - fenomen na skalę całego świata - mówił prezes IPN podczas uroczystości w Krakowie.

Dr Nawrocki przypomniał, że Polska Walcząca zostawiła nam swój testament, który powstawał także w Krakowie, w roku 1945.

- W tym testamencie przeczytamy, że na skutek postawy polskiego narodu w czasie II wojny światowej Polacy i Polska mają niezaprzeczalne prawo do szacunku. Ale ten szacunek jest też brzemieniem, które nosi polski naród jako symbol niezłomności, przywiązania do sojuszu, symbol państwa, które ukochało wolność, i przywiązania do demokracji. Wszyscy w sposób symboliczny wykazujemy przywiązanie do Testamentu Polski Walczącej. Wierzę też głęboko, że ten testament pozna świat, zwróci dziś uwagę na naród, dla którego historia to nie tylko przeszłość, ale refleksja o przeszłości dla lepszej przyszłości - naszej w Polsce i na całym świecie - podsumował prezes IPN.

Uroczystości w Krakowie zostały zorganizowane przez Instytut Pamięi Narodowej, wojewodę małopolskiego i Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej.

Armia Krajowa. Spot edukacyjny krakowskiego IPN [English subtitles]

27 września 1939 r. w oblężonej przez Niemców Warszawie gen. Michał Tokarzewski-Karaszewicz wraz z grupą oficerów Wojska Polskiego utworzył Służbę Zwycięstwu Polski – konspiracyjną organizację, mającą kontynuować walkę z obu okupantami. Dla upamiętnienia tej daty w 1998 r. Sejm ustanowił 27 września Dniem Polskiego Państwa Podziemnego.

Mimo okupacji ziem RP przez Niemcy i Związek Sowiecki ciągłość prawna państwa polskiego została zachowana. Jego władze na uchodźstwie, uznawane przez społeczność wolnego świata, przez całą wojnę kierowały walką o niepodległość, a w okupowanym kraju Polacy zbudowali imponujące państwo podziemne, będące fenomenem na skalę światową. Oprócz struktur wojskowych Polskie Państwo Podziemne obejmowało m.in. administrację na poziomie centralnym, wojewódzkim i powiatowym, agendy odpowiedzialne za tajne nauczanie na wszystkich szczeblach oświaty, sądownictwo, działalność propagandową, wywiadowczą i pomocową. Całość podlegała rządowi RP na uchodźstwie.

Więcej:

- [Plenerowe spotkanie z historią AK w nowosądeckim Miasteczku Galicyjskim](#)
- [Krakowski IPN na Polach Chwały w Niepołomicach](#)
- [Uroczystości pamięci żołnierzy Grupy Przerzutowej AK – Regulice, 25 września 2022](#)
- [80. rocznica przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową – publikacje IPN](#)
- [Wystawa elementarna „Polskie Państwo Podziemne” PL/ENG](#)